

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

15.03.2023 nr 80

Eesti ühiskonnas lõimumist, sealhulgas kohanemist toetavate tegevuste elluviimiseks toetuse andmise tingimused

1 Reguleerimis- ja kohaldamisala

- 1.1 Toetuse andmise tingimuste käskkiri (edaspidi *TAT*) kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel ja on kooskõlas sama seaduse § 4 lõike 3 alusel kinnitatud meetmete nimekirjaga.
- 1.2 *TAT*-iga reguleeritakse toetuse andmist ja kasutamist *ÜSS*-i § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud rakenduskava poliitikaeesmärgi 4 „Sotsiaalsem Eesti“ erieesmärgi (h) „Soodustada aktiivset kaasamist, et edendada võrdseid võimalusi, diskrimineerimiskeeldu ja aktiivset osalemist, ning parandada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööalast konkurentsivõimet“ ja ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021–2027 meetmete nimekirjaga kinnitatud meetme 21.4.7.5 „Lõimumist, sealhulgas kohanemist toetav Eesti“ rakenduskavaga kooskõlas olevate sekkumiste nr 21.4.7.51 „Kohanemisprogrammi¹ „Settle in Estonia“ pakkumine“, 21.4.7.52 „Andmevahetuslahenduse (sealhulgas infoplatvormi) edasiarendus ja rakendamine“, 21.4.7.53 „Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused“, 21.4.7.54 „Eesti keele õpet toetavad tegevused ning kodanikuõpe“, 21.4.7.55 „Avalikkuse teavitamine rände-, lõimumis-, sealhulgas kohanemistemadel“ (edaspidi *toetatavad tegevused*) raames.
- 1.3 Toetatavad tegevused panustavad Riigikogu otsuse „Eesti riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“² heakskiitmine“ sihi „Arukas, tegus ja tervist hoidev inimene“ alasihti „Tegus inimene“, valdkondliku arengukava „Sidus Eesti 2021–2030“³ alaeesmärki „Kohanemist ja lõimumist toetav Eesti“, tulemusvaldkonna „Sidus ühiskond“ programmi „Lõimumis-, sealhulgas kohanemisprogramm“ meetme „Lõimumist, sealhulgas kohanemist toetav Eesti“ tegevuse „Lõimumis-, sealhulgas kohanemispoliitika kujundamine ja rakendamine“ teenustesse „Ühine, arusaadav ja usaldusväärne kommunikatsiooni- ja inforuum“, „Uuendusliku ja vastutustundliku tööturu toetamine“ ja „Eesti keele oskuse, riigi ja kultuuriruumiga sideme suurendamine“.
- 1.4 *TAT*-iga reguleeritakse Eesti riigi 2023.–2026. aasta eelarvestrateegia programmi „Lõimumis-, sealhulgas kohanemisprogramm“ meetme „Lõimumist, sealhulgas kohanemist toetav Eesti“ tegevuse „Lõimumis-, sealhulgas kohanemispoliitika

¹ Siseministri 13. augusti 2014. a määrus nr 34 „Kohanemisprogramm“.

² Eesti riigi pikaajaline arengustrateegia „Eesti 2035“ (<https://valitsus.ee/strateegia-est-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia>).

³ Sidusa Eesti arengukava 2021–2030 (<https://www.kul.ee/siduseesti2030>).

- kujundamine ja rakendamine“ elluviimist.
- 1.5 Toetuse andmise eesmärk on luua eeldused tagasipöördujatele, uussisserändajatele ning eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele Eesti ühiskonnas lõimumiseks, sealhulgas kohanemiseks.
  - 1.6 Toetatavate tegevuste elluviimisega seotud kulude hüvitamine ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 mõistes.
  - 1.7 Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13–43) artikkel 17 tähenduses.
  - 1.8 Toetatavate tegevuste kavandamisel ja elluviimisel järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja arengustrateegias „Eesti 2035“ nimetatud aluspõhimõtteid. Toetatavate tegevuste panust regionaalselt tasakaalustatud arengusse mõõdetakse „Eesti 2035“ näitajaga „Tööjõus osalemise määr 15–74 a“, panust soolise võrdõiguslikkuse edendamisse näitajaga „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“, panust võrdsete võimaluste edendamisse näitajaga „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ja panust ligipääsetavuse tagamisse näitajaga „Ligipääsetavuse näitaja“.
  - 1.9 Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud üldistest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ÜM*) §-le 7.
  - 1.10 Rakendusüksus ja rakendusasutus.
    - 1.10.1 Toetatavate tegevuste rakendusasutus on Kultuuriministeerium (edaspidi *rakendusasutus*).
    - 1.10.2 Toetatavate tegevuste rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2 Terminid

- 2.1 Uussisserändaja on vähem kui viis aastat Eestis seaduslikult elanud:
  - 2.1.1 välismaalane, kellele on antud Eesti tähtajaline elamisluba välismaalaste seaduses või välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud alusel;
  - 2.1.2 Euroopa Liidu kodanik, kes on omandanud Eestis tähtajalise elamisõiguse Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud alusel;
  - 2.1.3 Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliige, kellele on antud Eestis tähtajaline elamisõigus Euroopa Liidu kodaniku seaduses sätestatud alusel.
- 2.2 Eri keele- ja kultuuritaustaga inimene on üle viie aasta Eestis seaduslikul alusel viibiv eesti keelest erineva emakeelega isik.
- 2.3 Tagasipöörduja on Eesti kodakondsust omav täiskasvanud isik, kes on Eestisse püsivalt naasnud viimase kaheksa kuu jooksul ja oma elukoha registreerinud Eesti rahvastikuregistris.

3 Toetatavad tegevused ja nende elluviimise aeg, elluviija, partner ja sihtrühm

- 3.1 Kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ pakkumine.
  - 3.1.1 Toetatava tegevuse elluviija on Integratsiooni Sihtasutus (edaspidi *elluviija*).
  - 3.1.2 Toetatava tegevuse eesmärk on uussisserändajate rändeprotsessi ja kohanemise toetamine, tagades neile teadmised riigi ning ühiskonna toimimise, igapäevase eluolu, töö, õppimise ja perekonnaga seotud teemadel ning soodustades neil eesti keele oskuse

- omandamist.
- 3.1.3 Toetatava tegevuse tulemusena on kohanemisprogramm „Settle in Estonia“ edasi arendatud ja rakendatud ning programmi koolituse(d) läbinud uussisserändajate iseseisev toimetulek on paranenud.
  - 3.1.4 „Kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ pakkumine“ alategevused.
    - 3.1.4.1 Kohanemist toetavate videomaterjalide väljatöötamine.
    - 3.1.4.2 Kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ eesti keele õppe B1-taseme õppematerjalide ning teadmiste testide, sealhulgas veebipõhiste testide ja e-õppematerjalide väljatöötamine.
    - 3.1.4.3 Kohanemiskoolituste, sealhulgas videokoolituste ning eesti keele õppe pakkumine ja teavitustegevuste korraldamine.
    - 3.1.4.4 Koolitus- ja metoodiliste materjalide vahehindamine ja uuendamine, uute materjalide koostamine.
    - 3.1.4.5 Koolitus- ja metoodiliste materjalide lõpphindamine ning materjalide muutmine.
  - 3.1.5 Toetatava tegevuse elluviimise aeg on 01.01.2023–30.06.2029.
  - 3.1.6 Toetatava tegevuse sihtrühm on uussisserändajad.
- 3.2 Andmevahetuslahenduse (sealhulgas infoplatvormi) edasiarendus ja rakendamine.
    - 3.2.1 Toetatava tegevuse elluviija on Kultuuriministeerium (edaspidi *elluviija*).
      - 3.2.1.1 Elluviija ülesandeid täidab Kultuuriministeeriumis kultuurilise mitmekesisuse osakond.
    - 3.2.2 Partner on Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi *SMIT*).
    - 3.2.3 Toetatava tegevuse eesmärk on andmevahetuslahenduse arendamine ja rakendamine.
    - 3.2.4 Toetatava tegevuse tulemusena on edasi arendatud ja rakendatud andmevahetuslahendus, sealhulgas infoplatvorm ning Eestisse elama asunud uussisserändajad on automaatselt suunatud osalema kohanemisprogrammis „Settle in Estonia“. Lisaks on edasi arendatud vajaduspõhine infoplatvorm nii uussisserändajatele kui ka kohanemisprogrammi sidusrühmale.
    - 3.2.5 „Andmevahetuslahenduse, sealhulgas infoplatvormi edasiarendus ja rakendamine“ alategevused.
      - 3.2.5.1 Andmevahetuslahenduse edasiarendamine. Edasiarenduste käigus tehakse andmevahetuslahenduse rakendamiseks vajalikud arendused. Muu hulgas luuakse koolitusmoodulisse infotehnoloogiline lahendus, mis tagab B1-taseme eesti keele õppe kursuse korraldamise valmisoleku ning videomaterjalide haldamise võimekuse.
        - 3.2.5.1.1 Elluviija tellib partnerilt arendustöid lähtudes kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ pakkujate ja sihtrühma vajadustest.
        - 3.2.5.1.2 Partner tagab andmevahetuslahenduse rakendamiseks vajalikud arendused.
    - 3.2.6 Toetatava tegevuse elluviimise aeg on 01.01.2023–31.10.2029.
    - 3.2.7 Toetatava tegevuse sihtrühm on uussisserändajad.
  - 3.3 Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused.
    - 3.3.1 Toetatava tegevuse elluviija on Integratsiooni Sihtasutus (edaspidi *elluviija*).
    - 3.3.2 Toetatava tegevuse eesmärk on tagasipöördujate, uussisserändajate ning eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste eestikeelses töökeskkonnas töötamise valmisoleku ja toimetuleku suurendamine ning nende värbamise toetamine riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustesse ning nende hallatavatesse asutustesse.
    - 3.3.3 Toetatava tegevuse tulemusena on eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste, uussisserändajate ning tagasipöördujate konkurentsivõime tööturul toimetulekuks

- paranenud.
- 3.3.4 „Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused“ alategevused.
    - 3.3.4.1 Tööjõulähetusprogrammi pakkumine keeleõppe eesmärgil.
    - 3.3.4.2 Praktikaprogrammi pakkumine avalikus sektoris eri keele- ja kultuuritaustaga tudengitele, sealhulgas infopäevade ja koolituste korraldamine tudengitele avaliku sektori tutvustamiseks ja praktikaootuste kujundamiseks.
    - 3.3.4.3 Õppereiside korraldamine Eesti piires ning teistesse Euroopa Liidu riikidesse, et tutvuda parimate tööturu meetmetega, mis suurendavad eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste konkurentsivõimet tööturul.
  - 3.3.5 Toetatava tegevuse elluviimise aeg on 01.01.2023–31.10.2029.
  - 3.3.6 Toetatava tegevuse sihtrühmad.
    - 3.3.6.1 Tööjõulähetusprogrammis: eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed ja tagasipöördujad.
    - 3.3.6.2 Praktikaprogrammis: eri keele- ja kultuuritaustaga, uussisserändajatest ning tagasipöördujatest tudengid.
-
- 3.4 Eesti keele õpet toetavad tegevused ja kodanikuõpe.
    - 3.4.1 Toetatava tegevuse elluviija on Integratsiooni Sihtasutus (edaspidi *elluviija*).
    - 3.4.2 Toetatava tegevuse eesmärk on eesti keele oskuse, Eesti riigi ja Eesti kultuuriruumiga sideme suurendamine.
    - 3.4.3 Toetatava tegevuse tulemusena on keeleõpet toetavad tegevused, läbinute eesti keele oskus ja konkurentsivõime ühiskonnas toimetulekuks paranenud. Kodanikuõppe läbinute usaldus riigiinstitutsioonide vastu on suurenenud.
    - 3.4.4 „Eesti keele õpet toetavad tegevused ja kodanikuõpe“ alategevused.
      - 3.4.4.1 Keeleõppe omandamisele suunatud keele praktiseerimise keskkonna ja selle toetavate lahenduste arendamine ja pakkumine.
      - 3.4.4.2 Vabatahtlikke kaasavate ning keeleõpet toetavate tegevuste arendamine ja pakkumine, sealhulgas keelesõbra programmi laiendamine. Selleks juhendi ja muude toetavate materjalide loomine ning nõustamissüsteemi käivitamine programmis osalevatele üksikisikutele ja organisatsioonidele.
      - 3.4.4.3 Haridusprogrammide, sealhulgas lihtsas eesti keeles, loomine kultuuri- ja spordiasutustes.
      - 3.4.4.4 Erinevate kultuuri- ja vaba aja tegevuste pakkumine eesti keele õppe toetamiseks ning praktiseerimiseks.
      - 3.4.4.5 Täiskasvanute koostöö- ja keelelaagrite käivitamine jm keeleõpet ja eesti keele kasutamist toetavad tegevused.
      - 3.4.4.6 Eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele riigikaitse- ja kodanikuõppe pakkumine, et tõsta nende teadlikkust Eesti riigist ja Euroopa Liidust.
        - 3.4.4.6.1 Eesti kodakondsuse taotlemist toetavate lahenduste arendamine, sealhulgas materjalide loomine, nende levitamine ja väljatöötamine teadmiste omandamiseks kodanikuks olemisest.
        - 3.4.4.6.2 Riigikaitse ja kodanikuhariduse teemaliste koostöötegevuste korraldamine eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele.
        - 3.4.4.6.3 Riigikaitse ja kodanikuhariduse teemaliste koolituste korraldamine noorteorganisatsioonide ja -ühenduste juhtidele ning aktivistidele.
    - 3.4.5 Toetatava tegevuse elluviimise aeg on 01.01.2023–31.10.2029.
    - 3.4.6 Toetatava tegevuse sihtrühmad on eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed,

uussisserändajad, tagasipöördujad ja Eesti kodanikud.

- 3.5 Avalikkuse teavitamine rände- ja lõimumis-, sealhulgas kohanemisteemadel.
- 3.5.1 Toetatava tegevuse elluviija on Kultuuriministeerium (edaspidi *elluviija*).
- 3.5.1.1 Elluviija ülesandeid täidab Kultuuriministeeriumis kultuurilise mitmekesisuse osakond.
- 3.5.2 Partnerid on Riigikantselei ja Statistikaamet.
- 3.5.3 Toetatava tegevuse eesmärk on Eesti elanike informeerimine rände- ja lõimumis-, sealhulgas kohanemisvaldkonnast, inimõigustest ja võrdsest kohtlemisest, ning Eesti elanike lõimumist, sealhulgas kohanemist toetavate hoiakute kujundamine.
- 3.5.4 Toetatava tegevuse tulemusena on tagatud regulaarne, selge ja faktitäpne rände- ning lõimumis-, sealhulgas kohanemisalane avalik kommunikatsioon ning riigiinfo edastamine, mille tulemusena on suurenenud Eesti elanikkonna teadmised lõimumis-, sealhulgas kohanemisvaldkonnast.
- 3.5.5 „Avalikkuse teavitamine rände-, lõimumis-, sealhulgas kohanemisteemadel“ alategevused.
- 3.5.5.1 Eesti kultuurilist mitmekesisust tutvustavate tele- ja raadiosaadete, ristmeediaprogrammide ning kirjutavas meedias ilmuvate artiklite sarja loomine.
- 3.5.5.2 Hoiakute kujundamiseks ja mõjutamiseks rände ja lõimumis-, sealhulgas kohanemisteemuste kohta kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate loomine.
- 3.5.5.3 Eesti erameediakanalite toimetuste võimestamine vene- ja ingliskeelse sisu arendamisel ning teadlikkuse tõstmine nendest kanalitest eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste hulgas.
- 3.5.5.4 Valitsusasutuste riigiinfo edastamise võimekuse tõstmine vene ja inglise keeles ning avaliku sektori venekeelse kommunikatsioonivõrgustiku kujundamine.
- 3.5.5.4.1 Riigikantselei kujundab punktis 3.5.5.4 nimetatud alategevuse raames avaliku sektori venekeelse kommunikatsioonivõrgustiku ning aitab kaasa riigiinfo edastamisele vene ja inglise keeles.
- 3.5.5.5 Lihtsas eesti keeles uudiste tootmise ja edastamise võimekuse loomine.
- 3.5.5.6 Vene- ja ingliskeelse kvaliteetse sisu tagamiseks ajakirjanikele, ajakirjandust ja/või kommunikatsiooni õppivatele tudengitele koolituse pakkumine.
- 3.5.5.7 Laiemale avalikkusele rände ja lõimumis-, sealhulgas kohanemisteemuste tutvustamine.
- 3.5.5.8 Avalikkusele ja poliitikakujundajatele mõeldud juhtimislaua loomine Statistikaameti veebis rände- ja lõimumis- sealhulgas kohanemisalase kommunikatsiooni parandamiseks.
- 3.5.5.8.1 Statistikaamet töötab punktis 3.5.5.8 nimetatud alategevuse raames välja avalikkusele mõeldud veebipõhise tööriistakasti rände- ja lõimumis-, sealhulgas kohanemisalase kommunikatsiooni tõhustamiseks.
- 3.5.5.9 Ristmeediaprogrammide ning kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate tulemuslikkuse ja mõju hindamine.
- 3.5.6 Toetatava tegevuse elluviimise aeg on 01.01.2023–31.10.2029.
- 3.5.7 Toetatava tegevuse sihtrühmad on eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed,

uussisserändajad, tagasipöördujad ja Eesti kodanikud.

4 Seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad

4.1 Toetatavate tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad.

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase	Aasta	Vahesihhtase (2024)	Sihttase (2029)	Selgitav teave
Toetatav tegevus 3.1 – Kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ pakkumine							
Meetmete nimekirja näitaja	Välju nd-näitaja	Kohanemis-programmis osalejate arv. Mõõtühik: osaluskord	0	Ei kohaldu	5117	24 597	Näitajaga mõõdetakse kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ osalejate koolituskordi kumulatiivselt. Saavutustasemesse raporteeritakse: a) ühepäevase koolituse puhul peab olema isiku osalemine koolitusel tõendatud kirjalikult taasesitatavas vormis; b) keeleõppe koolitusel peab olema kirjalikult taasesitatavas vormis tõendatud koolititava osalemine vähemalt 60% ulatuses õppest. Allikas: elluviija aruanded
TAT spetsiifilised näitajad	Välju nd-näitaja	Settle in Estonia portaali registreeritud külastajate arv. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	5117	24 597	Näitaja sisuks on koolitustele registreerunud abikõlblike uussisserändajate arv. Allikas: elluviija aruanded
	Tulemus-näitaja	Kohanemis-programmi koolituse(d) läbinud uussisserändajate osakaal, kes hindavad, et nende konkurentsivõime ühiskonnas toimetulekuks on paranenud. Mõõtühik: protsent	0	2023	Ei kohaldu	90%	Näitajaga mõõdetakse jooksvalt uussisserändajate enesehinnangulist teadmiste paranemist, mis on iseseisva toimetuleku eelduseks. Allikas: elluviija aruanded
Toetatav tegevus 3.2 – Andmevahetuslahenduse (sealhulgas infoplatvormi) edasiarendus ja rakendamine							

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase	Aasta	Vahesihhtase (2024)	Sihttase (2029)	Selgitav teave
Meetmete nimekirja näitaja	Väljundnäitaja	Kohanemisprogrammi suunatud välismaalaste arv. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	14 000	49 000	Näitajaga loetakse kokku andmevahetuslahenduse kaudu esimest korda kohanemisprogrammi „Settle in Estonia“ suunatud Euroopa Liidu ja kolmandate riikide kodanikke. Allikas: elluviija aruanded
TAT spetsiifiline näitaja	Väljundnäitaja	Toimivate andmevahetuslahenduste arv. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	1	1	Näitajaga mõõdetakse töötavat andmevahetuslahendust, mida loetakse kokku tervikuna. Allikas: elluviija aruanded
Toetatav tegevus 3.3 – Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasispõrdujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused							
Meetmete nimekirja näitaja	Väljundnäitaja	Tööjõulähetusprogrammis osalejate arv. Mõõtühik: osaleja	0	Ei kohaldu	260	1200	Näitajaga mõõdetakse tööjõulähetustes osalemist isiku põhjal, sh võimaldatakse ühele inimesele programmis täismahus osaleda üks kord. Allikas: elluviija aruanded
TAT spetsiifilised näitajad	Väljundnäitaja	Praktikakohtade arv avalikus sektoris. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	50	350	Näitajaga mõõdetakse praktilist osalemist isiku põhjal, sh võimaldatakse ühele inimesele programmis täismahus osaleda üks kord. Allikas: elluviija aruanded
	Väljundnäitaja	Ajakohastatud tööjõulähetusprogrammide arv. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	1	1	Näitajaga mõõdetakse ajakohastatud tööjõulähetuste programmide arvu. Allikas: elluviija aruanded
	Tulemusnäitaja	Tööjõulähetusprogrammi läbinute arv. Mõõtühik: osaleja	0	Ei kohaldu	100	840	Näitajaga mõõdetakse tööjõulähetuse ühe täisprogrammi läbimist isiku põhjal, sh võimaldatakse ühele inimesele programmis täismahus osaleda üks kord.

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase	Aasta	Vahesihhtase (2024)	Sihttase (2029)	Selgitav teave
							Allikas: elluviija aruanded
	Tulemus- näitaja	Tööjõulähetus- programmi läbinute hinnang konkurentsi- võime paranemisele ühiskonnas. Mõõtühik: protsent	0	2023	Ei kohaldu	90%	Näitajaga mõõdetakse tööjõulähetuse läbinute tagasisidena esitatud hinnangut programmis osaleja konkurentsi- võime paranemise kohta ühiskonnas. Allikas: elluviija aruanded
Toetatav tegevus 3.4 – Eesti keele õpet toetavad tegevused ning kodanikuõpe							
Meetmete nimekirja näitajad	Välju- nd- näitaja	Lõimumisvald- konna keeleõpet toetavates tegevustes osalejate arv. Mõõtühik: osaluskord	0	Ei kohaldu	1000	6200	Rakenduskava väljundnäitaja. Näitajaga mõõdetakse lõimumisvaldkonna keeleõpet toetavates tegevustes osalejate osaluskordi kumulatiivselt. Saavutustasemesse raporteeritakse: nii ühepäevase keeleõpet toetava tegevuse kui ka koolituse, mille kestus on rohkem kui üks päev, puhul peab olema isiku osalemine koolitusel tõendatud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kuni 75% ulatuses õppest. Allikas: elluviija aruanded
	Tulemus- näitaja	Lõimumisvaldk- onna keeleõpet toetavate tegevuste läbinute arv. Mõõtühik: osaluskord	0	2020	Ei kohaldu	4960	Rakenduskava tulemusnäitaja. Näitajaga mõõdetakse lõimumisvaldkonna keeleõpet toetavad tegevused läbinud osalejate osaluskordi kumulatiivselt. Läbinuks loetakse osalejat, kes on võtnud programmist osa vähemalt 75% ulatuses, osaluskordade koguarvuks

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Algtase	Aasta	Vahesihhtase (2024)	Sihttase (2029)	Selgitav teave
							arvestatakse osaluskordi väljundnäitajast „Lõimumisvaldkonna keeleõpet toetavates tegevustes osalejate arv“. Allikas: elluviija aruanded
TAT spetsiifilised näitajad	Väljundnäitaja	Riigikaitse ja kodanikuhariduse teemalistes koostöötegevustes osalejate arv. Mõõtühik: osaleja	0	Ei kohaldu	300	1000	Näitajaga mõõdetakse riigikaitse ja kodanikuhariduse teemalistes koostöötegevustes osalejate arvu. Allikas: elluviija aruanded
	Tulemusnäitaja	Koolituse(d) läbinute hinnang eesti keele oskuse ja konkurentsivõime paranemisele ühiskonnas. Mõõtühik: protsent	0	2023	Ei kohaldu	75%	Näitajaga mõõdetakse osalejate rahulolu enda eesti keele oskuse ja konkurentsivõime paranemisega ühiskonnas. Allikas: elluviija aruanded
Toetatav tegevus 3.5 – Avalikkuse teavitamine rände-, lõimumis-, sealhulgas kohanemisteemadel							
Meetmete nimekirja näitaja	Väljundnäitaja	Sotsiaalreklaamkampaniate ja ristmeediaprogrammide arv. Mõõtühik: arv	0	Ei kohaldu	2	6	Näitajaga sisuks on korraldatavad sotsiaalreklaamkampaniad ning ristmeediaprogrammid. Allikas: elluviija aruanded
TAT spetsiifiline näitaja	Tulemusnäitaja	Eesti elanike valmisolek toetada teistest riikidest Eestisse elama tulnud inimeste kohanemist eluga Eestis. Mõõtühik: protsent	59%	2022	Ei kohaldu	60%	Näitajaga mõõdetakse, kui paljud Eesti elanikest on enda sõnul valmis aitama sisserändajatel Eesti eluga kohaneda. Allikas: elluviija aruanded

5 Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood

5.1 Toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood on 01.01.2023–31.10.2029.

6 Toetatavate tegevuste eelarve

Jrk nr	Toetatava tegevuse nimetus ja finantsallikate vaheline jaotus	Summa (eurodes)	Osakaal
1	Kohanemisprogramm „Settle in Estonia“ pakkumine	15 500 000,00	100,00%
1.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	10 850 000,00	70,00%
1.2	Riiklik kaasfinantseering	4 650 000,00	30,00%
1.3	Omafinantseering	0	0%
2	Andmevahetuslahenduse (sealhulgas infoplatvormi) edasiarendus ja rakendamine	1 100 000,00	100,00%
2.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	770 000,00	70,00%
2.2	Riiklik kaasfinantseering	330 000,00	30,00%
2.3	Omafinantseering	0	0%
3	Eri keele- ja kultuuritaustaga inimeste ning tagasipöördujate tööturul konkurentsivõimet toetavad tegevused	5 780 000,00	100,00%
3.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	4 046 000,00	70,00%
3.2	Riiklik kaasfinantseering	1 734 000,00	30,00%
3.3	Omafinantseering	0	0%
4	Eesti keele õpet toetavad tegevused ning kodanikuõpe	8 250 000,00	100,00%
4.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	5 775 000,00	70,00%
4.2	Riiklik kaasfinantseering	2 475 000,00	30,00%
4.3	Omafinantseering	0	0%
5	Avalikkuse teavitamine rände-, lõimumis-, sealhulgas kohanemistemadel	8 588 000,00	100,00%
5.1	Euroopa Sotsiaalfond+ toetus	6 011 600,00	70,00%
5.2	Riiklik kaasfinantseering	2 576 400,00	30,00%
5.3	Omafinantseering	0	0%

7 Kulude abikõlblikkus

7.1 Abikõlblike kulude määratlemisel lähtutakse ÜM-i §-st 15 ja TAT-is sätestatud tingimustest.

7.2 Abikõlblikud kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks.

7.2.1 Kaudsed kulud on ÜM-i § 21 lõikes 5 nimetatud üldkulud ja ÜM-i § 21 lõikes 6 nimetatud tegevustega seotud § 16 lõikes 1 nimetatud personalikulud.

7.2.1.1 Kaudseid kulusid hüvitatakse elluviijale ühtse määra alusel, milleks on 7% toetatava tegevuse otsestest kuludest.

7.2.2 Otseseid kulusid hüvitatakse elluviijale ja partneritele tegelike kulude alusel.

7.3 Lisaks ÜM-i §-s 16 nimetatud abikõlblikele personalikuludele ning punktis 7.2.1 nimetatud kaudsetele kuludele on abikõlblikud järgmised kulud:

7.3.1 kulu, mis on seotud Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ (edaspidi *teavitusmäärus*) §-s 2 sätestatud kohustuste täitmiselega;

7.3.2 kommunikatsioonikulu;

7.3.3 uuringute, analüüside ja hindamiste kulu;

7.3.4 koolituste, seminaride ja konverentside kulu;

7.3.5 tõlkekulu;

7.3.6 lähetus-, majutus- ja transpordikulu õigusaktides kehtestatud tingimustel

- 7.3.7 maksustamisele mittekuuluva piirmäära ulatuses;
- 7.3.7 sihtrühmale majutus- ja transpordikulu elluviija sisekorra alusel punktides 3.1, 3.3, 3.4 ja 3.5 nimetatud toetatavate tegevuste puhul;
- 7.3.8 infotehnoloogiliste arenduste programmeerimise, testimise, haldamise ja majutamise kulu ning litsentsitasu punktis 3.2 nimetatud toetatava tegevuse puhul;
- 7.3.9 praktika- ning keelesõbra programmis osaleja koolitus-, majutus-, transpordi- ja õppevahendite kulu punktides 3.3 ja 3.4 nimetatud toetatava tegevuse puhul;
- 7.3.10 õppereisi kulu Euroopa Liidu riikidesse ja Eesti piires punktis 3.3 nimetatud toetatava tegevuse puhul;
- 7.3.11 õppe- ja infomaterjalide kulu, sealhulgas litsentsi- ja autoritasu punktides 3.1, 3.3, 3.4 ja 3.5 nimetatud toetatavate tegevuste puhul.
- 7.4 Lisaks ÜM-i §-s 17 loetletud abikõlbmatutele kuludele on abikõlbmatud järgmised kulud:
  - 7.4.1 liiklusvahendi ostmise kulu;
  - 7.4.2 esinduskulu ja kingitused;
  - 7.4.3 täienduskoolituse kulu, kui koolituse korraldamisel ei ole arvestatud täiskasvanute koolituse seaduse § 15 lõike 2 nõuetega koos lõigetes 3 ja 4 toodud erisustega;
  - 7.4.4 tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutav maks;
  - 7.4.5 kõik toetatava tegevuse elluviimisega otseselt sidumata kulud;

8 Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 8.1 Toetus makstakse tegelike kulude alusel ÜM-i § 27 lõike 1 punkti 1 kohaselt. Ühtse määra alusel kaudseid kulusid makstakse ÜM-i § 28 lõike 3 kohaselt. Toetuse maksmise üldtingimused on sätestatud ÜM-i §-s 26.
- 8.2 Maksetaotluse esitamise, menetlemise ja toetuse maksmise tingimused on sätestatud ÜM-i §-des 24, 25 ja 33.
- 8.3 Punktides 3.1.1, 3.3.1 ja 3.4.1 nimetatud elluviijal on õigus taotleda ja rakendusüksusel on õigus teha ettemakseid ÜSS-i § 14 ja ÜM-i § 30 kohaselt.
  - 8.3.1 Ettemakse kasutamise periood on kuni 90 kalendripäeva ettemakse laekumisest.
- 8.4 Toetus makstakse elluviijale e-toetuse keskkonna kaudu rakendusüksusele esitatud maksetaotluse alusel.
- 8.5 Maksetaotlusi võib elluviija esitada punktis 9.3.3 nimetatud maksete prognoosi alusel mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus.
- 8.6 Enne esimese maksetaotluse esitamist või koos sellega peab elluviija esitama rakendusüksusele:
  - 8.6.1 väljavõtte raamatupidamistoimingutest, mille järgi on võimalik veenduda, et otsesed kulud (nii abikõlblikud kui ka abikõlbmatud) on selgelt eristatavad elluviija teistest kuludest;
  - 8.6.2 koopia elluviija hankekorrast või viide veebilehele, kus kord on avalikult kättesaadav;
  - 8.6.3 allkirjaõigusliku isiku edasivolitatud õiguste korral volituse koopia.
- 8.7 Punktis 8.6.1 ja 8.6.2 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija on nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole muudetud. Elluviija esitab rakendusüksusele sellekohase kirjaliku kinnituse.
- 8.8 TAT-i punktis 7.2.1.1 nimetatud ühtse määra alusel tehakse makse vastavalt tegelikele otsestele kuludele.
  - 8.8.1 Ühtse määra alusel makse tegemisel kulu tegelikku maksumust ei tõendata ega kontrollita.
- 8.9 Elluviija esitab läbiviidud riigihangete korraldamisega seotud dokumendid rakendusüksusele kontrolliks hiljemalt koos maksetaotlusega.
- 8.10 Viimane maksetaotlus esitatakse hiljemalt koos toetatava tegevuse elluviimise

lõpparuandega. Viimane makse tehakse tasutud kuludokumentide alusel pärast seda, kui rakendusasutus on lõpparuande kinnitanud.

9 Elluviija kohustused

- 9.1 Elluviijale kohalduvad kõik ÜSS-is ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused.
- 9.2 Elluviija peab kasutama toetust sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud TAT-is kirjeldatud eesmärgi ja tulemuse saavutamiseks, ning viima toetatava tegevuse ellu punktis 9.3.1 nimetatud rakendusasutuse kinnitatud eelarve ja tegevuskava kohaselt.
- 9.3 Lisaks ÜM-i § 10 lõikes 1 ja §-s 11 toodule on elluviija kohustatud:
  - 9.3.1 esitama käimasoleva aasta 1. novembriks rakendusasutusele kinnitamiseks järgneva aasta tegevuskava (lisa 1) ja eelarve (lisa 2). Esimese aasta eelarve ja tegevuskava esitab elluviija kümne tööpäeva jooksul pärast TAT-i kinnitamist. Kinnitatud tegevuskava ja eelarve edastab rakendusüksusele rakendusasutus;
    - 9.3.1.1 kui kinnitatud eelarvet muudetakse ühe kalendriaasta jooksul kuni 15% ulatuses, kooskõlastab elluviija eelarve muutmise enne rakendusüksusega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja rakendusasutus muudatust kinnitama ei pea;
    - 9.3.1.2 punkti 9.3.1.1 kohaselt muudetud eelarve esitab elluviija rakendusasutusele teadmiseks koos rakendusüksuse kooskõlastusega viie tööpäeva jooksul rakendusüksuse kooskõlastuse saamisest;
  - 9.3.2 taotlema enne kinnitatud eelarvest erinevate kulude tegemist rakendusasutuselt eelarve muutmist juhul, kui vajalikud muudatused on punktis 9.3.1.1 sätestatud mahust suuremad. Kinnitatud eelarvemuudatused edastab rakendusüksusele rakendusasutus;
  - 9.3.3 esitama rakendusüksusele järgneva aasta maksete prognoosi kümne tööpäeva jooksul pärast seda, kui rakendusasutus on eelarve ja tegevuskava kinnitanud. Maksete prognoos esitatakse e-toetuse keskkonnas;
    - 9.3.3.1 esitama rakendusüksusele korrigeeritud maksete prognoosi, kui makse erineb esitatud prognoosist rohkem kui 25% võrra;
  - 9.3.4 esitama rakendusasutusele ja rakendusüksusele teadmiseks eelneva aasta korrigeeritud eelarve ühe kalendrikuu jooksul alates vastava aasta viimase makse algatamisest rakendusüksuse poolt;
  - 9.3.5 esitama rakendusasutuse või rakendusüksuse päringule vastused kümne tööpäeva jooksul vastava päringu saamisest arvates;
  - 9.3.6 teavitama rakendusasutust, kui toetatava tegevusega samalaadsetele tegevusele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest;
  - 9.3.7 tagama toetatavate tegevuste partneritega partnerluslepingu sõlmimise, milles kirjeldatakse partneri täpsed ülesanded, õigused ja kohustused tegevuste elluviimisel;
  - 9.3.8 koguma ja töötlemata andmeid seirearuande jaoks;
  - 9.3.9 koguma ja töötlemata nõutavaid andmeid alategevustes 3.1.4.3, 3.3.4.1, 3.3.4.2 ja 3.4.4.1 osalenud isikute kohta ÜSS-i § 19 lõike 3 alusel ja kooskõlas isikuandmete kaitse seadusega, kui tegevustes osaleja tegevuste maht ühe projekti raames ületab 32 akadeemilist kontakttundi, ning tagama osalejate korrektsete andmete olemasolu registris iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala viimase tööpäeva lõpuks;
  - 9.3.10 tagama toetatavates tegevustes 3.1, 3.4 ja 3.5 sihtrühmale suunatud sündmustele

- ligipääsetavuse füüsilises ja virtuaalses keskkonnas;
- 9.3.11 täitma teavitamisega seotud kohustusi teavitumääruse alusel;
- 9.3.12 viivitamata teavitama rakendusametust kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis:
- 9.3.12.1 asjaoludest, mis takistavad elluviija ülesandeid täitmast;
- 9.3.12.2 TAT-i muutmise vajalikkusest;
- 9.3.12.3 toetatava tegevuse elluviimisel esinevatest probleemidest, mis võivad mõjutada tulemuse saavutamist.
- 9.4 Punktis 3.1 nimetatud toetatava tegevuse elluviija peab korraldama teavitusürituse teavitumääruse § 2 lõigete 3 ja 4 alusel.
- 9.5 Iga toetatav tegevus on struktuuritoetuse registris eraldi projekt ning toetatava tegevuse nimetus tuleb teavitumääruse nõuete kohaselt avalikustada.

10 Partnerite kohustused

- 10.1 Partnerid peavad täitma ÜM-i § 10 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kohustusi.
- 10.2 Lisaks ÜM-i § 10 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kohustustele on partnerid kohustatud tagama elluviijaga partnerluslepingute sõlmimise ja sihtrühmale suunatud sündmustele ligipääsetavuse.

11 Toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise kord

- 11.1 Toetuse kasutamise seotud aruanded jagunevad vahe- ja lõpparuanneteks (edaspidi koos *seirearuanne*). Seirearuannetes annab elluviija kumulatiivselt ülevaate toetatava tegevuse elluviimisest, eelarve täitmisest, näitajate saavutamisest ning mõjust strateegia „Eesti 2035“ sihti ja näitajatesse ning ellu viidud tegevuste panusest horisontaalsetesse põhimõttesse.
- 11.2 Elluviija esitab rakendusüksusele lisa 3 kehtestatud vormil vahearuarande koos eelarve täitmise vormiga kulukohtade lõikes (lisa 4) e-toetuse keskkonna kaudu iga aasta 20. jaanuariks, rakendusüksuse nõudmisel tihedamini.
- 11.3 Elluviija esitab rakendusüksusele lisa 3 kehtestatud vormil lõpparuande koos eelarve täitmise vormiga kulukohtade lõikes (lisa 4) e-toetuse keskkonna kaudu 30 kalendripäeva jooksul toetatava tegevuse abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast arvates.
- 11.4 Juhul, kui vahearuarande ja lõpparuande esitamise tähtaja vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult lõpparuanne.
- 11.5 Rakendusüksus kontrollib 20 tööpäeva jooksul seirearuande laekumisest aruande vormikohasust ja nõuetekohast täidetust.
- 11.5.1 Juhul, kui vahearuanDES puudusi ei esine, kinnitab rakendusüksus vahearuarande.
- 11.5.2 Juhul, kui lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab rakendusüksus lõpparuande ja edastab selle viie tööpäeva jooksul rakendusametusele kinnitamiseks. Kui rakendusametust on lõpparuande kinnitanud, teavitab ta sellest rakendusüksust kolme tööpäeva jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 11.6 Kui vahearuanDES esineb puudusi, annab rakendusüksus elluviijale kuni kümne tööpäeva nende kõrvaldamiseks. Pärast puuduste kõrvaldamist kinnitab rakendusüksus vahearuarande viie tööpäeva jooksul.
- 11.7 Kui lõpparuandes esineb puudusi, annab rakendusüksus elluviijale kuni kümne tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab aruande viie tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist rakendusametusele kinnitamiseks.
- 11.8 Kui rakendusametusele esitatud lõpparuandes esineb puudusi, teavitab rakendusametust sellest rakendusüksust ning lõpparuannet menetletakse edasi TAT-i punkti 11.7 kohaselt.
- 11.9 Kui rakendusametusele esitatud lõpparuandes puudusi ei esine, kinnitab rakendusametust lõpparuande ja teavitab rakendusüksust lõpparuande kinnitamisest kolme tööpäeva

jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

12 TAT-i muutmine

- 12.1 Kui ilmneb vajadus toetatavat tegevust, tulemust, eelarvet, näitajaid või abikõlblikkuse perioodi muuta, rakendusüksus on teinud finantskorrektsiooni otsuse või ilmneb muid asjaolusid, mis mõjutavad toetatava tegevuse elluviimist, esitab elluviija rakendusasutusele TAT-i muutmise taotluse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 12.2 Rakendusasutus vaatab punktis 12.1 nimetatud taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul taotluse kättesaamisest arvates ja teeb otsuse TAT-i muutmise algatamise või algatamata jätmise kohta pärast punktis 12.4 nimetatud rakendusüksuse ettepaneku saamist.
- 12.3 Puuduste esinemisel annab rakendusasutus elluviijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaeg peatub puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.
- 12.4 Rakendusasutus edastab muutmise taotluse pärast selle läbivaatamist rakendusüksusele seisukoha saamiseks. Rakendusüksusel on õigus esitada muudatuste kohta ettepanekuid. Rakendusasutus lepib rakendusüksusega kokku muudatusettepanekute esitamise tähtaja, mille seadmisel lähtutakse muudatuste sisust ja ulatusest.
- 12.5 Elluviija võib TAT-i muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas. Sagedamini võib muutmise taotluse esitada vaid rakendusüksuse nõusolekul.
- 12.6 Rakendusüksusel on õigus taotleda TAT-i muutmist, kui seirearuannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatava tegevuse edukaks elluviimiseks või tulemuse saavutamiseks. Selleks esitab rakendusüksus rakendusasutusele muutmise taotluse ning teavitab sellest elluviijat. Rakendusasutus vaatab taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul muutmise taotluse saamisest arvates ja teeb otsuse TAT-i muutmise või algatamata jätmise kohta.
- 12.7 Rakendusasutusel on õigus iseseisvalt algatada TAT-i muutmine, teavitades sellest rakendusüksust ja elluviijat ette mõistliku aja jooksul. Rakendusasutus algatab TAT-i muutmise, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatava tegevuse edukaks elluviimiseks või kui elluviijal ei ole võimalik toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel jätkata.
- 12.8 Rakendusasutusel on õigus teha toetatavate tegevuste vahel eelarvetõsteid. Toetuse summat võib suurendada ÜM-i § 13 lõikes 1 toodud tingimuste kohaselt.
- 12.9 Rakendusasutus esitab TAT-i muutmise eelnõu ÜM-i § 48 lõigete 1–3 kohasele kooskõlastamisele.
- 12.10 TAT-i muutmiseks ei loeta punktis 9.3.1 nimetatud järgmise aasta tegevuskava ja eelarve kinnitamist ja muutmist juhul, kui tegevuskavas kavandatakse tegevused ja nende eelarve on kooskõlas TAT-is sätestatuga.
- 12.11 Rakendusasutus edastab muudetud TAT-i kümne tööpäeva jooksul rakendusüksusele, elluviijale, korraldusasutusele ja Rahandusministeeriumile.

13 Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

- 13.1 Finantskorrektsiooni alused ja ulatus on sätestatud ÜSS-i §-s 28 ja ÜM-i §-des 34–36.
- 13.2 Toetus makstakse tagasi ÜSS-i §-de 29 ja 30 ning ÜM-i §-de 37 ja 38 kohaselt.
- 13.3 Abikõlbmatuks tunnistatud kulud jäävad elluviija kanda kooskõlas ÜM-i § 37 lõikega 6.
- 13.4 Kui rikkumise tulemusena tehakse finantskorrektsioon otseste kulude summast, tehakse finantskorrektsioon proportsionaalselt ka kaudsete kulude summast.

14 Vaiete lahendamine

- 14.1 Vaidemenetlus toimub ÜSS-i §-de 31 ja 32 kohaselt.
- 14.2 Kui vaie esitatakse rakendusüksuse otsuse või toimingu peale, lahendab vaide

rakendusüksus.

14.3 Kui rakendusüksus ja elluviija on riigiasutused, lahendatakse vaidlused Vabariigi Valitsuse seaduse § 101 kohaselt.

15 Rakendussätted

15.1 TAT-i rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2023.

(allkirjastatud digitaalselt)

Piret Hartman

Lisa 1. Toetatava tegevuse tegevuskava vorm

Lisa 2. Toetatava tegevuse eelarve kulukohtade kaupa vorm

Lisa 3. Seirearuande vorm

Lisa 4. Toetatava tegevuse eelarve täitmine kulukohtade lõikes vorm

Lisa 5. Horisontaalsete põhimõtetega arvestamine

Lisa 6. Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooni kontroll-leht